

הישראלים באינטרנט @

יוזמה של פרופ' עוז אלמוג וד"ר תמר אלמוג מתעתדת להיות הדבר החם ביותר ברשת. בקרוב תוכלו להבין יותר כיצד פועלים הישראלים, מאיפה הם באו ולמה, וכל זאת הודות למנוע חיפוש חדש, שיעלה לטובת הגולשים שירצו ללמוד מיהם הישראלים

דבי קאופמן

משברים כלכליים וכו'), מהשפה העברית' וממוצרי היסוד שאותם צורכת רוב האוכלוסייה (מוזון, ריהוט, תחבורה, תקשורת וכיו"ב). אך את הצד השני של 'מקף הזהות' אנחנו בקושי מכירים", מסביר פרופ' עוז אלמוג מהחוג ללימודי ארץ ישראל באוניברסיטת חיפה. פרופ' אלמוג יום לאחרונה עם אשתו, הד"ר תמר אלמוג מהפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה, ובשיתוף מוסד שמואל נאמן בטכניון, מרכז מידע

” מרבים לדבר על 'הישראלי' בהא הידיעה, אך בפועל אין 'ישראלי' אחד, אלא גוונים שונים של ישראליות: ישראלי דתי-לאומי, ישראלי-רוסי, ישראלי-דרוזי, ישראלי-חרדי, ישראלי-מוסלמי, ישראלי-נוצרי, ישראלי-קיבוצניק וכך הלאה. אנחנו מכירים את הישראליות המשותפת לכולנו - זו הנוצרת מהאקלים והגיאוגרפיה המקומית, מהטראומות ההיסטוריות שחווינו יחד (מלחמות,

צילום: אייל פישר

Google Yedda Yahoo!

שחוגגים עולי אתיופיה? מדוע בקרב מחנה 'הכיפות הסרוגות' יש מגוון כה רחב של כיסויי ראש? כמה עיתונים בשפה הערבית יוצאים לאור בארץ, ומיהם קהלי הקוראים? מה מאפיין את טקס החתונה של חברי התנועה הרפורמית בישראל? בכמה קיבוצים עדיין סועדים בחדר אוכל משותף, ועוד. סביר להניח שלא תצליחו למצוא תשובה לשאלות אלה, כמו גם לשאלות נוספות רבות על החברה הישראלית, במוקד אחר.

מכיוון שכך, ומכיוון שהצורך במידע על המורשת התרבותית, סגנון החיים ותפישות העולם האופייניים לקבוצות שונות במדינת ישראל הכרחי לכולנו - הן לעולם העסקים, הן למערכת החינוך, הן למקבלי ההחלטות במשק, והן לכל מי שזקוק למידע כזה או אחר על הישראלי החליטו הזוג אלמוג ומוסד שמואל נאמן להרים את הכפפה, וליישם את רעיון מנוע החיפוש.

"מדובר במתנת יום הולדת 60 למדינת ישראל, כך שהאתר יושק ביום העצמאות של המדינה שיחול במאי 2008. גולת הכותרת של המרכז תהיה, בניית מדרוך מקוון (פורטל אינטרנט חדשני) על מגוון פניה של החברה הישראלית, אשר יתעדכן מדי יום וישמש מוקד לפעילויות חינוכיות, תרבותיות ואף עסקיות", מסבירים הזוג אלמוג. "אנחנו בעצם מקימים מערכת

מקוון על החברה הישראלית, שאמור לספק מידע מקיף ועדכני על סגנונות חיים ותרבויות בישראל.

"הבורות התרבותית - שיסודה בתייעוד לקוי ובחוסר הפצת מידע - מחזקת רעות קדומות ומרדדת את השיח החברתי. גם אומות העולם מביטות עלינו כעל ישות הומוגנית, ואינן מודעות להבדלים - מקצתם תהומיים - הקיימים בין התרבויות השונות במדינת ישראל", מוסיף אלמוג. "על מנת לתת ביטוי לרב התרבותיות (במדיה, בחינוך, בחלוקת המשאבים לתרבות), אנו חייבים קודם כל להכיר את תתי-התרבויות המרכיבות את החברה הישראלית. באמצעות האינטרנט ניתן לתת ביטוי לכל מרכיבי החברה הישראלית, ולגרום לכך שאנשים מישראל והעולם יחשפו אליה ויכירו אותה בצורה מעמיקה יותר, וכבר נוצרו קשרים עם גורמי הסברה שונים בישראל."

יש הרבה ברבריו של אלמוג. תנסו למצוא במקום אחד מענה לשאלות כמו: כמה תלמידים לומדים במסגרת עמותת 'מופת', שהוקמה בארץ על ידי עולי ברית המועצות לשעבר? מיהם בני המעמד הבינוני החדש? כמה נבדלים מנהגי התפילה של חסידי ברסלב מאלה של חסידי חב"ד? מה הכיבוד האופייני המוגש לאורחים ב'דיוואן' הדרוזי? מה מייחד את חג הסיגד

הקבוצות המרכיבות אותה. האתר יהפוך למרכז מידע וירטואלי ולמקור העשיר והמוסמך ביותר על תרבויות וסגנונות חיים במדינת ישראל; בפעם הראשונה יופיע מדריך חברתי אינטראקטיבי, המתעדכן בזמן אמת (כיון השאר על ידי הצעות של הישראלים עצמם). המוטו של האתר יהיה 'סובלנות מתחילה בהכרת הזולת, ובעיקר בהכרת השכן'.

"סטריאוטיפים ודעות קדומות נובטים על מצע של בורות תרבותית. לפיכך, מרכז מידע שיוקם על פי המודל המוצע יוכל להתגאות בתרומה חשובה לקידום הדמוקרטיה הישראלית, ויהווה מודל למדינות אחרות. כבר הצגנו את הרעיון כבסיס שונים בחו"ל והתגובות היו נלהבות ביותר. אחד מהחידושים הגדולים הוא המידע האודיו-ויזואלי שנהוץ מאוד ללימוד תרבויות. כך יוכלו הישראלים ואנשים בחו"ל לא רק לקרוא על החברה הישראלית, אלא גם לראות ולשמע את האנשים והסביבה שבה הם חיים. חשוב להכין שריונים רבים וחשובים על מדיניות ציבורית בישראל נערכים ללא בסיס מידע מקיף ומאיזן. מאגר המידע המוצע יוכל לשרת גופים חברתיים רבים, כבסיס לתכנון חברתי".

זמה באשר לטכנולוגיה?

ד"ר תמר אלמוג: "לצורכי איסוף וארגון החומר האתנוגרפי, פיתחתי בשיתוף פעולה עם חברת רד אינטראקטיב תוכנת מסד נתונים חדשנית, שלא נצפתה בשוק. התוכנה מאוד ידידותית למשתמש ומאפשרת טיפול מתוחכם במידע אודיו-ויזואלי. התוכנה יושבת על שרת במוסד שמואל נאמן, ומאפשרת לאגור ולסדר כמויות אדירות של טקסטים, תמונות וקבצי וידאו ואודיו אחרים, והיא מקלה על ניהול התוכן של האתר".

מיהו קהל היעד?

פרופ עוז אלמוג: "הציבור הרחב (הישראלים אוהבים מאד להתבונן בעצמם)", תלמידים, מורים, מוסדות וארגוני חינוך; חוקרים וגופי מחקר בארץ ובחו"ל; ארגוני רווחה וטיפול באוכלוסיות; תנועות ועמותות חברתיות; גופי הסברה (הסוכנות היהודית, משרד החוץ, משרד התיירות וכדומה); משרדי ממשלה (חינוך, בריאות, איכות סביבה, תרבות); גופי ביטחון (צבא, משטרה, מוסד, שב"כ); משרדי פרסום ושיווק; עיתונאים וגופי תקשורת בארץ ובעולם (עיתונות יומית, ערוצי רדיו וטלוויזיה ועוד); יהדות התפוצות; אנשים ברחבי העולם, המתעניינים בחברה הישראלית (למשל, כת המקויה ביפן, קבוצות של נוצרים-אונגליסטים בארה"ב, ועוד)".

מה נעשה עד כה?

ד"ר אלמוג: "הקמנות צוות חוקרים באוניברסיטה שעוסק באיסוף, עיבוד והכנסת התכנים למדריך, ובין היתר באיסוף ספרות מקצועית (מאמרים, ספרים, דוחות מחקר וכן הלאה) וגיבוש רשימת מרואיינים ומקורות מידע אחרים. נכתבו אלפי עמודי טקסט בקרוב למאגר המידע, גויסו אלפי תמונות ועשרות קטעי וידאו. בנוסף, גויסו מומחים ממגזרים שונים ותחומים שונים בחברה הישראלית. אלה כותבים לנו ערכים שאין עליהם מידע, למשל בתחום הקוליניריה והאוכל, הלבוש, תרבות הפנאי, זוגיות ומשפחה ועוד".

שמלקטת מכל מקור מידע אפשרי אינפורמציה ועושה חיתוכי מידע, וכן מאמתת ומאתרת נתונים שאחרים לא מצליחים לאתר כי אין להם הזמן או היכולת. מדובר במערכת אינטרנטית שמאפשרת תרבות איסוף מידע, בזכות העובדה שהמידע פתוח לציבור והציבור מוזמן להוסיף מידע, לתקן ולאתר מגמות וטרנדים בזמן אמת".

פרופ' נדב לירון, מנכ"ל מוסד שמואל נאמן, סבור כי "לא ניתן לנהל מדיניות ציבורית אחראית ותורמת ללא מידע רחב ומקיף על הציבור הישראלי. מוסד שמואל נאמן, שעוסק במדיניות ציבורית בתחומים שונים ומגוונים, מבין את החשיבות שבהכרת הפן האנושי והבנת התרבות הישראלית. הפורטל יהווה את מאגר המידע המקיף ביותר על החברה הישראלית, וגופים שונים, פרטיים וציבוריים, הן בישראל והן בעולם יוכלו להיעזר במידע הזה כדי לתכנן וליישם פרויקטים מגוונים". פרופ' לירון מציין עוד, כי "מידע על 'האחר' הוא אחד האמצעים היעילים להפחתת דעות קדומות ועוינות בין קבוצות, ולקירוב לבבות. הפורטל יאפשר לכל אזרח להכיר תרבויות שכנות, ויצור תחושה של שותפות במדינה".

מי השקיע בפרויקט ועל אילו סכומים מדובר?

ד"ר תמר אלמוג: "המימון לתשתית המחקר הגיע מ-Unesco; המועצה להשכלה גבוהה (הפרויקט זכה בפרס פיתוח כלי טכנולוגי להדרכה נתמכת מחשב); תקציבי מחקר אישיים של פרופ' עוז אלמוג ושלי; והחברה לישראל באדיבות עידן עופר, שהתחבר לרעיון של הפחתת דעות קדומות באמצעות הפצת מידע. מוסד שמואל נאמן פרס הסות עיקרית על המיזם, והוא המממן העיקרי. מדובר בסכומים שאנחנו נמנעים מלפרט".

מה יכלול המדריך המקוון?

ד"ר אלמוג: "מידע עסקטואלי מקיף, ידידותי לקורא וערכני. גלריה וקישורים לתמונות וסרטים על אנשים, מקומות ואירועים הטיפוסיים לתרבות הישראלית, כאשר מאגר התמונות והסרטים יבנה על ידי צוות המרכז ובסיוע קהל הגולשים - בדומה לאתר YouTube. מנגנון של תרומת תמונות וסרטים יאפשר לגולשים להציע לנו מידע אודיו-ויזואלי עדכני; מענה לשאלות על החברה הישראלית, שיופנו לאנשי המרכז על ידי ארגונים ומוסדות ועל ידי הציבור הרחב; הפעלת כמת שיה, בה יוכלו הגולשים לשוחח זה עם זה בזמן אמת בעת הגלישה באתר; לוח מודעות וחדשות שבו יפורסמו עדכונים מעניינים על החברה הישראלית, כולל "הידעת?" - אנקדוטות מהווי הישראליות; תחרויות וחידונים בנושאים שונים שעוסקים בחברה הישראלית ובתחומים שונים ומגוונים, כמו: רקע היסטורי; אוכלוסיה; מגורים; כלכלה; חינוך והשכלה; דת ואמונה; בילוי ופנאי; אוכל; מוסיקה; זוגיות ומשפחה; הופעה ולבוש; מידע ותקשורת; תחבורה וניידות; כוח ופוליטיקה; חוק ומשפט; צבא וביטחון; בריאות; שפה ושיחה; חיי קהילה".

מה החידוש הטמון במרכז המידע, מבחינת קונספט ומבחינה טכנולוגית?

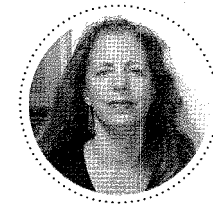
פרופ' עוז אלמוג: "בפעם הראשונה יעמוד לרשות הציבור מדריך מלא של החברה הישראלית, על מגוון

פרופ' עוז אלמוג: "הבורות התרבותית - שיסודה בתיעד לקוי ובחוסר הפצת מידע - מחזקת דעות קדומות ומרדדת את השיח החברתי. גם אומות העולם מביטות עלינו כעל ישות הומוגנית ואינן מודעות להבדלים. באמצעות האינטרנט ניתן לתת ביטוי לכל מרכיבי החברה הישראלית ולגרום לכך שאנשים מישראל והעולם יכירו אותם בצורה מעמיקה יותר"

פרופ' נדב לירון: "מידע על 'האחר' הוא אחד האמצעים היעילים להפחתת דעות קדומות ועוינות בין קבוצות ולקירוב לבבות. גופים שונים בישראל ובעולם - פרטיים וציבוריים יוכלו להיעזר במידע הזה כדי לתכנן וליישם פרויקטים מגוונים בישראל ועם ישראלים"

ד"ר תמר אלמוג: "לצורכי איסוף וארגון החומר האתנוגרפי, פיתחתי בשיתוף פעולה עם חברת רד אינטראקטיב תוכנת מסד נתונים חדשנית, שלא נצפתה בשוק. התוכנה מאוד ידידותית למשתמש ומאפשרת טיפול מתוחכם במידע אודיו ויזואלי"